

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 14 grudnia 2017 r.

Poz. 8528

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE NR KN-I.4102.32.2017.17 WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 12 grudnia 2017 r.

w sprawie nadania ulicy 29 Stycznia położonej w miejscowości Rydzyna nazwy Komisji Edukacji Narodowej

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. z 2016 r. poz. 744 i z 2017 r. poz. 1389) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ulicy **29 Stycznia** położonej w miejscowości **Rydzyna** (gmina Rydzyna) nadaje się nazwę **Komisji Edukacji Narodowej**.

§ 2. Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski
(-) Zbigniew Hoffmann

UZASADNIENIE

Zgodnie z dyspozycją art. 6 ust. 1 ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (zwanej dalej: „ustawą”) obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego albo związku jednostki samorządu terytorialnego lub związku metropolitalnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Zgodnie natomiast z art. 6 ust. 2 ustawy w przypadku niewykonania obowiązku, o którym mowa w ust. 1, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy, w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin, o którym mowa w ust. 1.

W związku z tym, że ustawa weszła w życie 2 września 2016 r. właściwe organy jednostek samorządu terytorialnego utraciły z dniem 2 września br. kompetencje do dokonywania zmian nazw w oparciu o przepisy art. 6 ust. 1 niniejszej ustawy. Obowiązek nadania nazwy spoczywa w takim przypadku na wojewodzie.

Mając na uwadze, że wydanie zarządzenia zastępczego przez wojewodę wymaga opinii Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1 (art. 6 ust. 3 ustawy), Wojewoda Wielkopolski pismem z 18 września 2017 r. znak: KN-I.4102.9.2017.21 wystąpił do Instytutu Pamięci

Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z wnioskiem o wydanie stosownej opinii. Pismem z 3 listopada 2017 r. znak: BUW-940-234(47)/17 Dyrektor Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa poinformował, że w ocenie Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa ulicy 29 Stycznia w miejscowości Rydzyna jest niezgodna z art. 1 ust. 1 ustawy. Z dołączonej do ww. pisma noty historycznej wynika, że „dnia 29 stycznia 1945 r. nastąpiło wkroczenie jednostek Armii Czerwonej do miejscowości Rydzyna – obecnie w woj. wielkopolskim. Zgodnie z propagandową praktyką władz komunistycznych wydarzenie to celebrowane było – niezgodnie z faktami historycznymi – jako dzień wyzwolenia” oraz powód do wyrażania wdzięczności społeczeństwa wobec Armii Czerwonej. Tymczasem wbrew nadziejom Polaków, oczekujących odbudowy wolnego kraju po likwidacji okupacji niemieckiej, Armia Czerwona w latach 1944-1945 r. stała się narzędziem ponownej aneksji niemal połowy terytorium RP do ZSRS, zniewolenia całej reszty kraju oraz budowy w nim systemu komunistycznego w pełni zależnego od władz w Moskwie. Zajęcie ziem polskich przez Armię Czerwoną zapoczątkowało zarazem nowy okres martyrologii narodu polskiego. (...) Stacjonowanie Armii Czerwonej/Sowieckiej w Polsce po 1944 r. uniemożliwiło odbudowę niepodległej Rzeczypospolitej Polskiej i było podstawowym czynnikiem, który zapewnił funkcjonowanie państwa komunistycznego na ziemiach polskich objętych dominacją ZSRS. Waga tych faktów sprawia, iż przedmiotowa nazwa, honorująca moment wkroczenia Armii Czerwonej do wymienionej miejscowości, spełnia rolę daty symbolizującej komunizm”.

Nazwa ulicy 29 Stycznia nie została przez gminę zmieniona w ustawowym terminie, a obowiązek jej zmiany został potwierdzony przez Instytut Pamięci Narodowej. Działający przy Województwie Wielkopolskim Zespół do spraw wykonania ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (zwany dalej: „Zespołem”), przedłożył organowi nadzoru nowe propozycje nazwy ulicy. Wojewoda Wielkopolski biorąc pod uwagę propozycje przedstawione przez Zespół postanowił nadać niniejszej ulicy nazwę Komisji Edukacji Narodowej.

Komisja Edukacji Narodowej została powołana w Rzeczypospolitej Obojga Narodów przez Sejm Rozbiorowy 14 października 1773 r. na wniosek króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Komisja była zarazem pierwszą w Polsce jak i w całej Europie władzą oświatową o charakterze współczesnego ministerstwa oświaty publicznej. Organ ten w czasie swojej działalności dokonał całkowitej reorganizacji systemu szkolenia poprzez opracowanie trzystopniowego modelu szkół podstawowych i średnich. Opracowano nowe programy nauczania, a także utworzono seminaria nauczycielskie przy uniwersytetach. Do istotniejszych dokonań Komisji należało także wprowadzenie nauczania w języku polskim oraz wprowadzenie do szkół historii Polski. Opracowanie programów i podręczników szkolnych zgodnych z nowym programem edukacyjnym powierzono utworzonemu w 1775 r. Towarzystwu do Ksiąg Elementarnych. Niektóre z opracowanych przez Towarzystwo podręczników były w użyciu jeszcze u zarania II Rzeczypospolitej, a z podręczników gramatyki i historii wydanych przez Towarzystwo uczyli się praktycznie wszyscy najwybitniejsi pisarze i poeci XIX w. – od Adama Mickiewicza po Bolesława Prusa. Pierwotny skład Komisji liczył 8 osób reprezentujących Koronę i Wielkie Księstwo Litewskie. W pierwszym składzie Komisji zasiedli m. in. Michał Poniatowski, Antoni Poniński i August Sułkowski - I ordynat rydzynski. Za czasów Kadencji Sułkowskiego (1773-1786) zapoczątkowane zostały silne tradycje edukacyjne Rydzyny. Sprowadzeni przez niego księża pijarzy prowadzili znaną w Wielkopolsce szkołę średnią z internatem. Statut zatwierdzonej w 1775 r. ordynacji książąt Sułkowskich przewidywał, iż po wygaśnięciu rodu dobra ordynackie przeznaczone być mają na cele edukacyjne.

Działalność Komisji Edukacji Narodowej zasługuje na wyeksponowanie poprzez nadanie ulicy nazwy Komisji Edukacji Narodowej. Podkreślenia wymaga, że nazwa ulicy (Komisji Edukacji Narodowej) nie narusza dyspozycji art. 1 ustawy.

Biorąc pod uwagę powyższe wydanie zarządzenia jest konieczne i uzasadnione.

POUCZENIE Niniejsze zarządzenie zastępcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.